PATVIRTINTA
valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus
2021 m. rugpjūčio 18 d. įsakymu Nr. ĮS(E)-21-146
(valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos generalinio direktoriaus
2024 m. vasario 12 d. įsakymo Nr. 77-ĮS-27
redakcija)

RIZIKŲ VALDYMO POLITIKA

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. **Rizikų valdymas** yra valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos (toliau – Įmonė) veiklos dalis, padedanti užtikrinti Įmonės veiklos strategijos, įsipareigojimų, tikslų įgyvendinimą, saugios aplinkos darbuotojams kūrimą, visuomenės bei Įmonės veiklos partnerių pasitikėjimo Įmone didinimą bei teikiamų paslaugų kokybės gerinimą.
2. **Rizikų valdymo politika** (toliau – Politika) nustato rizikų valdymo tikslus ir principus, atsakingų asmenų pareigas ir atsakomybę. Politikos nuostatos privalomos ir taikomos visiems Įmonės darbuotojams.
3. Politika reglamentuoja pagrindines nuostatas dėl rizikų valdymo. Rizikų identifikavimo ir valdymo procedūros detalizuojamos Įmonėje tvirtinamame Rizikų valdymo proceso apraše, kituose Lietuvos Respublikos ir Įmonės vidaus teisės aktuose. Jei Lietuvos Respublikos teisės aktuose yra imperatyviai nustatytos kitokios rizikų identifikavimo ir valdymo nuostatos, taikomos šių teisės aktų nuostatos.
4. Politikoje vartojamos sąvokos:
4.1. **Grėsmė** – elementas, kuris vienas arba kartu su kitais gali sukelti riziką.
4.2. **Rizika** – neapibrėžtumo poveikis Įmonės veiklos strategijai, tikslams, įsipareigojimų įgyvendinimui, veiklai, reputacijai ir teisės aktų reikalavimų atitikties užtikrinimui, kurį gali sukelti grėsmių bei galimų įvykių tikimybė ir (ar) pasekmės.
4.3. **Rizikų valdymas** – Įmonės veiklos procesas, kurio metu identifikuojamos grėsmės, galinčios turėti neigiamą įtaką Įmonės veiklai, įvertinamos rizikos, numatomos rizikų valdymo priemonės, priimami ir įgyvendinami sprendimai dėl neigiamo poveikio mažinimo ar pašalinimo, vykdoma stebėsena, periodinė kontrolė ir komunikavimas.
4.4. **Rizikų valdymo priemonė** – veiksmai ir jų įgyvendinimo terminai, paskirti vykdyti atsakingi asmenys.
4.5. **Sisteminė rizika** – rizika, kuri identifikuojama dviejuose ar daugiau struktūriniuose padaliniuose arba keliuose veiklos procesuose.

II SKYRIUS
RIZIKŲ KATEGORIJOS, VALDYMO TIKSLAI IR PRINCIPAI

5. Įmonės rizikų valdymo procesas yra Įmonės valdymo dalis ir apima sisteminių rizikų valdymą. Įmonė savo veikloje išskiria 4 pagrindines rizikų kategorijas:
5.1. **Strateginė rizika** – rizika, susijusi su veiklos aplinkos esminiais pokyčiais ir Įmonės gebėjimu pasinaudoti šiais pokyčiais arba pasirengti jiems, norint pasiekti Įmonės veiklos strategijoje nustatytų tikslų. Strateginės rizikos gali kilti dėl netinkamo planavimo, klaidingų sprendimų ar netinkamo sprendimų įgyvendinimo, dėl neadekvataus resursų paskirstymo ar reikiamų išteklių

nesuteikimo, dėl nesugebėjimo laiku ir tinkamai reaguoti į besikeičiančią Įmonės veiklos aplinką, veiklos tęstinumo neužtikrinimo, pajamų stabilumo neužtikrinimo ir kt.

5.2. **Finansinė rizika** – palūkanų normų, valiutos kurso, kredito, likvidumo, investicijų pelningumo lėšų einamosiose sąskaitose ir investicijų saugumo, rinkos, mokestinė ar kita rizika, kylanti iš Įmonės turimo finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų.

5.3. **Veiklos (operacinė) rizika** – tikimybė patirti nuostolių ir (ar) įtakoti tinkamą veiklos vykdymą dėl darbuotojų, sistemų, netinkamų ar nepavykusių vidaus procesų arba dėl išorės įvykių bei grėsmių poveikio, įskaitant personalo, saugos, technologinės, projektų, procesų priežiūros, informacinių sistemų, teisinės, korupcinės bei rinkos rizikų pasireiškimus.

Veiklos rizika gali kilti dėl netinkamai įgyvendinamų arba neįgyvendinamų vidaus kontrolės procesų, darbuotojų klaidų ar neteisėtų veiksmų, informacinių sistemų ir (ar) programų sutrikimo bei kitų veiksnių. Įmonėje veiklos rizika taip pat yra valdoma užtikrinant tinkamą vidaus kontrolės sistemą, kuri apima:

- etikos standartų ir Įmonės politikų diegimą;
- tinkamą Įmonės veiklos ir vykdomų procesų reglamentavimą;
- korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą;
- interesų konfliktų identifikavimą ir valdymą;
- tinkamą struktūrinių padalinių veiklos kontrolę;
- informacijos ir informacinių sistemų saugumą;
- aiškiai nustatytas darbuotojų darbo funkcijas, teises, pareigas ir atsakomybę;
- tinkamų priemonių, reikalingų darbuotojų funkcijoms atlikti, įsigijimą, sukūrimą ir naudojimą;
- tinkamų sąlygų darbuotojų kvalifikacijai kelti užtikrinimą;
- tinkamą vykdomų funkcijų atskyrimą, sprendimo priėmimo ir kontrolės funkcijų atskyrimą, teisių atlikti ūkines ir finansines operacijas suteikimo, jų vykdymo, įtraukimo į apskaitą ir saugojimo veiksmų išskaidymą keliems darbuotojams, tam, kad būtų vengiama interesų konfliktų bei žmogiškos klaidos faktoriaus bei užtikrinama paskesnė kontrolė, taikomas „keturių akių“ kontrolės principas;
- tinkamą Įmonės vadovų ir darbuotojų informavimo sistemą;
- vidaus kontrolės sistemos veiksmingumo ir pakankamumo stebėjimą ir vertinimą;
- kitas priemones.

5.4. **Atitikties rizika** – galimi įvykiai ar aplinkybės, dėl kurių Įmonės veikla gali neatitikti teisės aktų ar geriausios valdysenos praktikos reikalavimų ir dėl šios priežasties Įmonė gali patirti žalą, jai gali būti pritaikytos sankcijos, gali būti sutrikdyta, apribota ar sustabdyta Įmonės veikla, patiriama žala reputacijai ir kt. Atitikties rizika turi būti stebima visose Įmonės veiklos srityse, teikiamose paslaugose, vykdomuose procesuose.

6. Įmonė gali nustatyti kitokį tam tikrų kategorijų rizikų, pavyzdžiui, korupcijos rizikos, informacinės saugos, darbų saugos, asmens duomenų saugos ir kt. rizikų valdymo reglamentavimą vidaus teisės aktuose, kuris turi atitikti Politikoje nustatytus bendruosius rizikų valdymo aspektus.

7. **Pagrindiniai rizikų valdymo tikslai:**

7.1. identifikuoti potencialias grėsmes ir rizikas, turinčias neigiamą poveikį kasdienės veiklos vykdymui ir Įmonės tikslų pasiekimui;

7.2. nustatyti rizikos įvykių atsiradimo priežastis bei jas pašalinti;

7.3. nustatyti ir valdyti rizikų valdymo priemones;

7.4. sumažinti galimus nuostolius;

7.5. padėti priimti valdymo sprendimus.

8. **Valdant rizikas Įmonėje laikomasi šių pagrindinių principų:**

8.1. **Įmonės vertės išsaugojimas ir jos kūrimas** – rizikų valdymas prisideda prie Įmonės tikslų pasiekimo, veiklos atitikties, veiklos gerinimo, tęstinumo, pelningumo ir nuolatinio augimo užtikrinimo, Įmonės veiklos efektyvumo ir ekonominės grąžos valstybei užtikrinimo, Įmonės reputacijos saugojimo.

8.2. **Integralumas** – rizikų valdymas neatsiejama visų Įmonės veiklos procesų ir priimamų sprendimų dalis, sudėtinė planavimo, valdymo ir kontrolės sistemos dalis.

8.3. **Efektyvumas ir proporcingumas** – užtikrinamas efektyvus rizikos valdymas, valdymo priemonėms skiriamos lėšos paskirstomos racionaliai ir ekonomiškai pagrįstai, siekiant, kad konkrečios rizikos valdymo kaina neviršytų alternatyvių kaštų, kuriuos Įmonė patirtų nevaldydama tos rizikos.

8.4. **Informacijos aktualumas ir patikimumas** – rizikų valdymas paremtas patikimais, aktualiais, istoriniais, statistiniais duomenimis, dokumentais, stebėjimu, patirtimi ar ekspertiniu vertinimu.

8.5. **Skaidrumas** – Įmonė teikia informaciją apie rizikų valdymą viešose Įmonės veiklos ataskaitose.

9. **Rizikų valdymo tikslams pasiekti Įmonė taiko šiuos valdymo priemonių principus:**

9.1. vertina, stebi Įmonės aplinką, valdo rizikų įvykius ir laiku identifikuoja galimas grėsmes, rizikas;

9.2. parenka tinkamas priemones rizikos valdymui bei užtikrina ir tobulina vidaus kontrolę;

9.3. vykdo nuolatinę esamų ir naujų rizikų stebėseną;

9.4. vykdo efektyvią komunikaciją ir informavimą valdant rizikas.

10. Siekiant Įmonėje įgyvendinti rizikos valdymo principus bei nuolat didinti rizikų valdymo brandą, Įmonė siekia taikyti pažangias technologijas ir diegia į kokybę bei efektyvumą orientuotus automatizavimo įrankius.

III SKYRIUS
DALYVIAI IR ATSAKOMYBĖS

11. Rizikų valdymo dalyviai ir jų atsakomybės:

11.1. **Valdyba** stebi rizikų valdymą Įmonėje ir Įmonės aplinkos pokyčius, analizuoja pateiktas Įmonės rizikų valdymo ataskaitas, esant poreikiui, teikia pritarimą dėl labai didelių rizikų valdymo priemonių bei teikia pasiūlymus dėl efektyvesnio rizikų valdymo tam, kad būtų pasiekti Įmonės veiklos strateginiai ir kiti tikslai.

11.2. **Audito komitetas** stebi visų rizikų valdymą bei Įmonės aplinkos pokyčius, analizuoja pateiktas rizikų valdymo ataskaitas, teikia pasiūlymus, bendradarbiauja su Valdyba siekiant efektyvaus rizikų valdymo.

11.3. **Generalinis direktorius** ugdo rizikos valdymo kultūrą, skiria reikiamus išteklius rizikų valdymui, atsako už rizikų valdymo rezultatus, atlieka reikšmingų rizikų valdymo kontrolę ir skatina darbuotojus valdyti rizikas bei komunikuoti apie jas.

11.4. **Rizikų savininkai (rizikų šeimininkai)** užtikrina Politikos nuostatų įgyvendinimą Įmonės veiklose, vykdo nuolatinę rizikų ir Įmonės aplinkos stebėseną, dalyvauja rizikų valdymo procese (identifikuoja, vertina, analizuoja rizikas), vykdo rizikų valdymą struktūrinio padalinio ir (ar) funkciniu lygiu, nustato rizikų valdymo priemones ir užtikrina jų įgyvendinimą bei kontrolę, vykdo nuolatinę rizikų rodiklių stebėseną, nuolatos komunikuoja, teikia informaciją apie rizikas, jų vertinimą ir valdymą bei stebėsenos rezultatus rizikų valdymo koordinatoriui. Rizikų savininkais yra vadovaujančios pareigybės, taip pat rizikų savininku gali būti ir ne vadovaujančios pareigybės, vykdančios savarankiškas funkcijas, kurios nepriskirtos jokiam struktūriniam padaliniui. Įmonės regioniniuose padaliniuose pagrindinis rizikų savininkas yra regioninio padalinio vadovas.

11.5. **Įmonės darbuotojai** dalyvauja rizikų valdyme identifikuodami ir valdydami rizikas savo veiklos srityje, stebėdami rizikų lygio pokytį, teikdami apie tai informaciją, įgyvendindami rizikų valdymo priemones, pranešdami rizikos savininkui apie pastebėtas naujas ar didėjančias rizikas, nustatytas neefektyvias, netinkamas rizikų valdymo priemones, apie nuostolių atvejus ir reikšmingus incidentus (įvykius). Įmonės darbuotojai siūlo priemones rizikų mažinimui (šalinimui), bendradarbiauja su vadovais tiriant įvykius ir nustatant jų priežastis.

11.6. **Rizikų valdymo koordinatorius –** organizuoja rizikų vertinimą bei koordinuoja, prižiūri Politikos nuostatų tinkamą įgyvendinimą Įmonės mastu. Rizikų valdymo koordinatorius rengia Politikos nuostatų įgyvendinimą užtikrinančius norminius vidaus teisės aktus, identifikuoja grėsmes, vertina rizikas, stebi rizikų rodiklius ir jų valdymo priemonių įgyvendinimą, tvarko rizikų valdymo informacinę sistemą, teikia informaciją Įmonės vadovams, rengia ir teikia ataskaitas apie rizikų valdymą, konsultuoja Įmonės darbuotojus.

11.7. **Vidaus audito skyrius** atlieka rizikų valdymo proceso ir priemonių vertinimą teikdamas vidaus audito išvadas ir pasiūlymus dėl rizikų valdymo proceso tobulinimo, konsultuodamas ir teikdamas rekomendacijas pagal audito išvadas dėl rizikų valdymo.

11.8. **Visi Įmonės vadovai ir darbuotojai** veikia siekdami rizikų valdymo tikslų įgyvendinant vidaus kontrolės priemones, atliekant pareiginiuose nuostatuose ar kituose vidaus dokumentuose ir informacinėse sistemose nustatytas funkcijas, darbo užduotis ar veiklos procesus, priimant sprendimus ir taip įgyvendinant bendrąsias rizikos valdymo priemones. Kiekvienas Įmonės

struktūrinis padalinys įgyvendina rizikos valdymo priemones, atsižvelgdamas į savo veiklos aktualias rizikas, jų tikimybę, poveikį ir jų paplitimo mastą bei reikšmingumą.

IV SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Politiką įsakymu tvirtina, keičia ar pripažįsta netekusia galios Įmonės generalinis direktorius.

13. Politika peržiūrima ne rečiau kaip kas dvejus metus ir atnaujinama pagal poreikį. Atsakingas Prevencijos ir rizikų valdymo skyrius.

14. Įmonė viešai skelbia Politiką savo interneto svetainėje.

15. Darbuotojams, pažeidus Politikos ar kitų teisės aktų, susijusių su rizikų valdymu Įmonėje, nuostatas, taikoma atsakomybė teisės aktų nustatyta tvarka.

16. Visi Įmonės darbuotojai su Politika supažindinami Įmonėje nustatyta tvarka.